

Nacionalni sociološki kongres: “Metodološki izazovi u sociologiji: društveni problemi u Hrvatskoj”

Split, Hrvatska, 30. – 31. ožujka 2007.

Na ovogodišnjem nacionalnom sociološkom kongresu koji je održan u Splitu 30. – 31. ožujka 2007., u organizaciji Hrvatskoga sociološkog društva i Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, sudjelovalo je stotinjak sociologa iz Hrvatske, studenata sociologije, kao i znanstvenika iz različitih znanstvenih područja. Tema kongresa bila je *Metodološki izazovi u sociologiji: društveni problemi u Hrvatskoj*, a njegov rad podijeljen je u dvodnevni program.

Kongres je otvoren pozdravnim govorima Željka Domazeta, prorektora splitskog Sveučilišta, Josipa Milata, dekana Filozofskog fakulteta u Splitu i Siniše Zrinščaka, predsjednika Hrvatskog sociološkog društva. Nakon pozdrava prešlo se na uvodna izlaganja koja su se bavila današnjim položajem i perspektivom metodologije u Hrvatskoj.

Prvi dan naglasak je bio na dosadašnjim metodologijskim dosezima u općoj sociologiji, te njezinim rezultatima, odnosno svojevrsnoj metodološkoj evaluaciji dostignutoga. Rasprava se kretala u kontekstu diobe na kvantitativno i kvalitativno ili u kontekstu razvitka teorijskog u odnosu na empirijsko ili istraživačko.

Benjamin Čulig otvorio je kongres izlaganjem teme *O nekim razvojnim stramputicama kvantitativne metodologije u Hrvatskoj*, predlažući niz strukovnih mjera koje bi mogle potaknuti izlazak hrvatske sociologije iz “zone (strukovnog) sumraka”. Ognjen Čaldarović osvrnuo se na *Mogućnosti kvalitativne sociološke metodologije u aspektima primijenjene sociologije*, kroz primjere nekoliko tipova analiza, dok je tema Anči Leburic bila *Mješovita metodologija – utočište ili nemoguća misija?!*, u kojoj je mješovitu metodologiju prikazala kao aktualan trend u društvenim istraživanjima.

Nakon izloženoga uslijedila je rasprava koja se velikim dijelom doticala odnosa istraživača i naručitelja.

Siniša Zrinščak je na *okruglom stolu* iznio temu pod naslovom *Sociološka istraživanja u sustavu znanosti – hrvatska iskustva i europske mogućnosti*, u kojoj je kroz podatke o procesu prijave i evaluacije socioloških istraživanja u Hrvatskoj nazna-

čio probleme s kojima se sociolozi susreću u prijavljivanju projekata, te ukazao na mogućnosti financiranja iz europskih fondova, kao i na ostale mogućnosti pogod- ne za sveučilišta. Pokrenula se rasprava oko financiranja znanstvenih projekata u kojoj su mnogi sudjelovali s komentarima i prijedlozima.

Usljedio je radni dio kongresa na kojem su se mogla čuti mnoga zanimljiva izlaga- nja u sklopu naznačene teme. Tako je Ivan Kuvačić ukazao na *Kvalitativni pristup* u istraživanjima i njegov doprinos, a Dražen Lalić i Marko Mustapić na manjak empirijskih podataka o važnim društvenim pitanjima u radu *Istraživanja društ- venih problema: bijele mrlje na sociološkoj mapi Hrvatske*. Valerio Baćak dao je kritički prikaz metode uzorkovanja, pod naslovom *Metodološki pomaci u istraživa- nju teško dostupnih populacija – uzorkovanje upravljano ispitanicima (respondent driven sampling – RSD)*, orijentirano na tzv. skrivene i teško dostupne populacije. Renata Relja je izložila temu pod nazivom *Interdisciplinarna primjena suvremenih etnografskih istraživanja*, te istakla važnost etnografskih istraživanja u tumačenju i djelovanju društvenoga života, dok su Drago Čengić i Denisa Krbec u izlaganju *Analiza slučaja kao oruđe sociološke analize* predstavili svoje iskustvo u rabljenju ovoga tipa analize. Predložili su vlastitu definiciju studije slučaja reklasificirajući njezine moguće funkcije u sociološkom istraživanju i naznačujući njezino mjesto u teorijama srednjega dometa. Zorana Šuljug i Marija Lončar su, kroz izlaganje *Etič- nost u društvenim istraživanjima*, ukazale na probleme etičnosti koji se javljaju u društvenim, posebno sociološkim, istraživanjima. Teo Matković održao je izlaganje pod naslovom *Arhiv istraživačkih podataka: lijek za analitičku amneziju*, u kojem je ukazao na potrebu formiranja arhive istraživačkih podataka iz društvenih zna- nosti i prikazao trenutne napore u tom smjeru. Miriam Mary Štajcar izložila je rad *Metode promatranja sa sudjelovanjem i intervju u istraživanjima subkultura oku- pljenih oko elektroničke glazbe*, a Ivana Mijić *Odnos etnometodologije i sociologije* na temelju osobnog iskustva u analizi izvještavanja hrvatskih medija o pristupnim pregovorima između RH i EU-e.

Drugoga dana kongresa izlaganja su se istovremeno održavala u dvije dvorane. Bili su to *radovi u sesijama*, a zamišljeni su kao artikulatori događaja u razvitku naših posebnih sociologija, istraživačkih područja ili pojedinih istraživačkih orijentacija. Moglo se prisustvovati zanimljivim izlaganjima o dosezima, stanju, razvoju i per- spektivama onih grana ili istraživačkih područja koja bi se mogla artikulirati kao posebne sociologije, te onima o razvitku pojedinih socioloških (sub)disciplina ili socioloških grana i njihovim problemima, razvoju, statusu i izazovima kao što su: *Sociologija roda, ženski studiji, interdisciplinarnost i aktivizam* (Branka Galić), *Prostor, vrijeme, rizik – o suvremenom statusu sociologije grada* (Ognjen Čaldarović), *Medicinska sociologija i fenomen nesretnosti hrvatskih liječnika* (Gordana Cer- jan-Letica), *Prilog razumijevanju geneze, dosega i razvoja nove discipline – sociolo- gija tijela* (Živka Staničić), *Vojna sociologija/sociologija vojske: izazovi empirijskog istraživanja Oružanih snaga RH* (Petra Klarić-Rodik; Nikola Petrović), *Sociologija nastavnika – od sociologije obrazovanja do sociologije profesije* (Šime Pilić), *Soci- jalna ekologija i istodobnost života i zaštite* (Marin Perković), *Kritika metodološkog*

nacionalizma – primjer sociologije migracija (Milan Mesić), *Sociologija sporta u hrvatskom kontekstu* (Sunčica Bartoluci; Benjamin Perasović).

Izlagачi su održali predavanja o područjima (temama, problemima, fenomenima) koja su bila predmet njihovih istraživanja, kao i o nekim specifičnim metodološkim aspektima istraživanja pojedinih društvenih problema: *Diskurzivni prostor društva znanja* (Vjekoslav Afrić), *Faktori održivosti povratka izbjeglica: slučaj Srba povratnika u Hrvatsku* (Dragan Bađić; Milan Mesić), *Vrijednost vrednota – civilno društvo i hrvatska demokratizacija* (Suzana Kunac), *Metodološki problemi u istraživanju socijalne stratifikacije suvremenog hrvatskog društva* (Zoran Malenica), *Socijalna zbilja i ekonomska znanost – mimo povijesti?* (Matko Meštrović; Vladimir Cvijanović), *Depopulacija i identitet – slučaj istočne Hrvatske* (Antun Šundalić). Nakon rasprave održana su predavanja s temom *Javna uloga religije u postkomunizmu – teorijske i metodologijske dileme* (Siniša Zrinščak) i *Neke psibosocijalne i sociokulturne determinante nacionalnog ponosa* (Benjamin Čulig).

Ostala izlaganja održana u sesijama u drugoj dvorani bila su: *Doprinos medicinske sociologije i zdravstvene ekonomike “dijagnozi” i reformi hrvatskog zdravstva* (Slaven Letica), *Sociologija i upotreba droga* (Nikša Dubreta), *Hrvatsko društvo i “začarani krug” kriminala* (Renato Matić), *Metodološke teškoće i dileme u mjerenju siromaštva* (Zoran Šućur), *Rizici pornografije* (Aleksandar Štulhofer; Ivan Landripet; Matko Vlasta; Aco Momčilović; Gjuro Kladarić), te nakon rasprave *Fenomen obrazovanja u suvremenim udžbenicima sociologije* (Adnan Tufekčić), *Vidljivost sociologije kao discipline u djelatnosti socijalne skrbi* (Sretna Vrdoljak-Roguljić; Ada Reić; Nikolina Arnaut), *Akteri sociokulturnih promjena u suvremenom hrvatskom društvu – primjer Muzeja suvremene umjetnosti* (Jelena Zlatar) i *Suvremenost ciljeva i zadataka Sociološkog društva u Zagrebu (1914. do 1932.)* (Goran Batina).

Nakon rasprave održana je radionica Vjekoslava Afrića i Tijane Trako pod nazivom *Baza znanja iz sociološke metodologije* na kojoj je prikazano korištenje baze sociološke metodologije preko interneta, što je čini dostupnom studentima i svima zainteresiranima. Takvoj inicijativi “umrežavanja” metodoloških znanja cilj je učenje i korištenje sociološke metodologije na dostupniji način. No takav pristup sa sobom nosi i određene poteškoće, primjerice provjere točnosti postavljenih sadržaja.

Nakon zatvaranja kongresa održana je izborna skupština Hrvatskoga sociološkog društva, također u Velikoj dvorani, u kojoj su se, osim točaka predviđenih za skupštinu, vodile i druge rasprave, primjerice o financiranju doktorskoga studija. U novo vodstvo Hrvatskoga sociološkog društva za mandatno razdoblje 2007. – 2009. izabrani su: Inga Tomić Koludrović, predsjednica; Siniša Zrinščak i Aleksandar Štulhofer, potpredsjednici; Saša Božić, Ognjen Čaldarović, Dražen Lalić, Dinka Marinović Jerolimov, Saša Poljanec Borić i Renata Relja, članovi predsjedništva, te Branko Ančić, tajnik.

Uz ovu konferenciju izdana je i knjižica *Nacionalni sociološki kongres "Metodološki izazovi sociologiji: društveni problemi u Hrvatskoj"* (ur. Anči Leburic), u nakladi Hrvatskoga sociološkog društva, s programom kongresa, sažecima svih izlaganja te listom sudionika i sudionica.

Jelena Zlatar